

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredn šivo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050, interurban 2050
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celotna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Miklošičeva c. 5 (paviljon)
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 3030

Jugoslov.-bolgarsko zbližanje

Slovesen sprejem bolgarske delegacije na jugoslovanskih tleh

Belgrad, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Srečali ob 11.40 je odpotovala naša delegacija za pogajanja z Bolgarijo v Pirotu. V njej so: direktor upravnopravnega oddelka zunanjega ministrstva Rajko Vintrovič, general, načelnik štaba III. armade Bogoljub Ilić, niški veliki župan Milorad Jovanović, tajnik zunanjega ministrstva Nikola Šujica ter nekateri častniki. V

Pirotu so naše delegate svečano sprejeli zastopniki pirotke občine Jordan Cacić, major Drago Koraj, okrajni glavar Mirko Popović. S postaje je delegacija odšla v hotel »Esnafe«, kjer bo stalno bivala.

Prav tako je prišla v Piroto bolgarska delegacija. Na postaji so ji priredili slovesen sprejem. Poleg uradnih zastopnikov so bili pri

sprejemu bolgarske delegacije tudi naši delegati z Vintrovičem na čelu. Bolgarska delegacija se je nastanila v hotelu »National«. Jutri ob 9 dopoldne se bo konferenca svečano otvorila. Otvoril jo bo pirotski župan Jordan Cacić. Konferenci bo predsedoval Vintrovič, nakar se prične redno delo.

Domače gospodarstvo je prvo

Važna seja gospodarskega odbora ministrov - Uvoz galice znižan na polovico - Belgrad naj tlakuje z domačim kamnom

Belgrad, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Dopoldne se je vršila v finančnem ministrstvu seja gospodarskega in finančnega odbora. Udeležili so se je pravosodni minister Srskić, prometni minister dr. Korošec, gradb. min. Savković, gozd. min. Radivojević, soc. pol. min. Drinković, trg. min. Mažuranić. Obravnavali so prošnje o odpustitvi uvozne carine. Na uvoz galice se je dovolil popust za 100 kg od 12 na 6 Din, žvepleni cvet je prost carine.

Belgrajska občina zahteva, da se dovoli carine prost uvoz kamena za tlakovanje ulic. Odbor je bil na stališču, da mora belgrajska občina poskusiti z domačo industrijo, ker je treba najprej dvigniti naše tovarne. Bučno olje je ob izvozu popolnoma presto carine.

Nadalje so obravnavali zahtevo državne cinkarne v Celju, ki zahteva carine prost uvoz nekaterih predmetov. Njena zahteva se je odložila, ker se je določilo, naj se najprej prouči

finančno stanje tovarne.

V zvezi s trgovinsko pogodbo z Avstrijo so se obravnavale nekatere točke.

Splitška občina je poslala vladnemu predsedniku in finančnemu ministru brzojavni poziv, naj se za Dalmacijo enostavno odpravi carina na življenske potrebščine. Zahtevi se ni moglo ugoditi, ker se promet vedno boljša in je upati, da bo Dalmacija v najkrajšem času z živili preskrbljena.

Trocki obsojen od sovjetov na smrt

GPU poslala atentatorje na Trockega - Evropske vlade zaradi tega ne dajo Trockemu vizum.

Med ruskimi emigranti v Carigradu kroži vznemirljiva vest, da je bil Trockij v domovini tajno obsojen na smrt in da je ruska politična policija v sporazumu s Stalinom osnovala tolpo zasledujočih morilcev, ki sledijo Trockemu v inozemstvo in ki naj na migljaj Moskve izvrše nad njim tajno smrtno obsodbo.

Čeprav se zdi ta vest na prvi pogled grozna, vendar ni izključeno, da je resnična in v krogih ruskih opozicionalec prevladuje celo mišljenje, da se evropske vlade ravno zato branijo dati Trockemu zavetje, ker nečejo, da bi njihovi kraji postali prizorišče umorov moril-

ske tolpe GPU, sovjet. tajne politične policije. Nekateri celo trdijo, da so vse vesti, češ da je Trockij hudo bolan in da so njegovi dnevi šteti, razširjene iz Moskve. Na ta način bi bil svet že pripravljen za Trockijevo smrt, ki bi si jo razlagal na naraven način.

Ruski emigranti v Carigradu so splošno prepričani, da uganja ruska vlada prav nevarno igro, kajti nasilna smrt Trockega bi dala povod za splošne pokolj med voditelji ruske revolucije, pokolj, kakor ga svet od časov ruske revolucije še ni doživel.

Berlin, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) »Lokal-

anzeiger« javlja iz Rige: Potniki iz Rusije so prinesli s seboj letake, ki so v Leningradu razširjeni v zelo veliki množini. V teh letakih pozivajo pristaši Trockega svoje somišljenike, da mobilizirajo ruski proletarijat, da nastopi v korist Trockega. Letak najstrožje obsoja aretacijo in izgon stotin članov opozicije in odkrito agitira za energičen odpor proti načinu, na kakršen sovjeti obravnavajo vprašanje Trockega. Političnemu birju očita letak, da je izročil Trockega njegovim najbolj zagrizenim razrednim nasprotnikom.

Dunajski kritičen dan brez nemirov

Istočasen nastop Schutzbunda ter nacionalističnih bojnih organizacij

Dunaj, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Danes se je na Dunaju na miren način izvršil nastop republikanskega Schutzbunda, ki je postavil na ulico 21.000 mož, dočim so združeni Heimatschützlerji, frontniki in študentski Freikorps postavili skupaj komaj 4000 mož. Ravno toliko število policije je spremljalo spreved. Aretira-

nih je bilo približno 50 komunistov, ki so vzklkali s »pfuj«-klici. V Dreherjevem parku je imel nagovor voditelj Heimwehra, zvezni svetnik dr. Steidle, ki je izjavil, da je marš na Dunaj postal dejstvo in da se bo ponovil. Posebno radikalni voditelj štajerskega Heimwehra dr. Priemer je napovedal boj na nož proti no-

tranjemu sovražniku in proti marksističnemu terorju. Država se mora preurediti, kakor to hoče narod. Rdeči Dunaj mora zopet postati nemški Dunaj. — Ker je bilo mrzlo, je bilo zjutraj samo malo gledalcev. Dne 5. maja bo Heimwehr nastopila v industrijskem mestu St. Pölten, dne 20. junija pa v Gradcu.

Plazovi se udirajo na proge

Sest plazov med Lazami in Zalogom

Nagel preobrat toplote, do katerega je prišlo včeraj, je povzročil na železnih progi v Sloveniji zopet nove zmede. Pod vplivom toplote zraha se je pričel sneg povsod naglo taliti ter ponekod udirati na proge. Da je ob nastopu južnega vremena priakovati plazov na progah, je železniška direkcija vedela že prej in je to napovedal med drugim tudi »Slovenec«.

Včeraj so bili že na vseh večjih postajah pripravljeni delavci za vsak slučaj, če se kje na progo usujejo taleče se snežne mase. Prva je zopet trpela nesrečna proga med Celjem in Laškim. Progo na obeh straneh postaja Laško so včeraj plazovi v teku zadnjih štirinajstih dni že četrtič obiskali. Neka o ob 3 popoldne se je ob km 366 na progi med Celjem in Laškim vsul veliki plaz talečnega se snega. Sneg je bil težak in voden, kar je čiščenje zelo oviralo. Plaz je zasul oba tira. Poslana je bila takoj pomoč iz Celja in iz Zidanegega mostu. Delavci so očistili najprej levi tir, mnogo večja težava pa je bila z desnim tirom, ki je tik ob strmini, s katere je prišel plaz. Snežni plug, s katerim so hoteli očistiti desni tir, je v snegu obtičal. Od 3 dalje se je vršil promet samo po levem

tiru vse do 8 zvečer, ko se je pomožnemu oddelku posrežilo očistiti vsi progi in spraviti promet na tej progi v popoln red.

Kot prav nevarno mesto na progi med Mariborom in Ljubljano velja že od nekdaj del proge med postajama Laze in Zalog. Bližju kraja, kjer je pred dvema letoma velik zemeljski plaz podrl železniško lokomotivo v jarek, so se včeraj vsulo na tej progi še več plazov.

Z drugih prog do sneči ni bilo poročil o plazovih in tudi ne z resno ogrožene gojenjske proge.

VEDNO NOVI PLAZOVI.

Zadržja poročila v poznih večernih urah javljajo, da se v ale na železniško progo med postajama Zalog — Laze, Sava — Zagorje ter Laško — Celje vedno novi plazovi. Vsi plazovi na so k sreči manjši ter jih delavci navadno

odkldajo že v teku pol ure. Pričakujejo tudi poročil o plazovih na bohinjski progi.

VLAKI VOZIJO REDNO.

Velike zamude, s katerimi so zadnje čase prihajali vlaki v Ljubljano, so včeraj skoraj popolnoma ponehale. Znatnejšo zamudo je imel le snežni belgrajski vlak, ki je prišel v Ljubljano z zakasnitvijo 138 minut. Dunajski brzovlak je prišel pravočasno, tržaški brzovlak pa je imel 20 minut zamude. Lokalni vlaki vozijo s prav neznatnimi zamudami.

SOE trčil v tovarni vlak

Zagreb, 24. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Srečali okrog 10 je pri Brodu pri čuvajnici 67 trčil SOE v tovarni vlak, ki je vozil proti Sibinju. Postajni čuvaj je javil, da je tovarni vlak že peljal mimo kretniške opazovalnice. Radi tega so pustili SOE, da je odpeljal. V resnici pa je imel tovarni vlak neki defekt, radi česar je stal na progi. Osebe SOE ni opazilo signala, radi česar je SOE trčil v tovarni vlak. Trčenje je bilo precej močno, tako da sta oba tira neprehodna. Pri tovarnem vlaku so vagoni lahko poškodovani. V SOE sta bila ranjena dva potnika. Dva vagona sta poškodovana. SOE se je takoj vrnil v Brod, kjer je ostal do 4 zjutraj. Na kraj, kjer sta trčila vlaka, je takoj odšla komisija.

Zanimanje kralja za hrvatske ustanove

V Belgrad je prišel profesor zagrebskega vseučilišča dr. Boris Zarnik, ki je bil sprejet od kralja v dveurni audienci. Po svoji audienci je dr. Zarnik izjavil dopisniku »J. L.« to-le:

»Nj. Vel. kralj me je sprejel najljubeznivejše. Nj. Vel. kralju sem predlagal, da bi bilo koristno, da se ves naš narod prouči v antropološkem pogledu. Nj. Vel. kralj se je živo zanimal za ta problem in njegov pomen za pravilno oceno našega plemena v svetu.

Prav tako se je Nj. Vel. kralj živo zanimal za razmere na zagrebskem vseučilišču in za hrvatske kulturne razmere. Pri tem sem zlasti razložil delo prirodoslovnega društva in ljudskega vseučilišča. Nj. Vel. kralj je obljubil svojo pomoč takim ustanovam. Nj. Vel. kralj se je nadalje zanimal za medicinsko fakulteto v Zagrebu in jaz sem kralju naglasil potrebo te fakultete za naš narod.

Nazadnje je g. Zarnik ponovno poudaril ljubeznivost, s katero je bil sprejet v dvoru in veliko zanimanje Nj. Vel. kralja za kulturne institucije.

Samo 11 do 12 ministrstev

Zagreške »Novosti« poročajo:

V pravosodnem ministrstvu se dovršuje poleg ostalih zakonskih načrtov še načrt zakona o vrhovni državni upravi. Ta zakon bo po končni redakciji predložen v oceno vrhovnemu zakonodajnemu svetu pri pravosodnem ministrstvu, nato pa v podpis Nj. Vel. kralju.

S tem zakonom bodo ukinjena nekatera ministrstva, ni pa še znano, katera bodo ukinjena in katera se bodo spojila z drugimi. Po novem zakonu o vrhovni državni upravi bo vsega skupaj kakih 11 do 12 ministrstev.

Po izjavi nekaterih poučenih osebnosti se bodo najbrže spojila tri ministrstva in sicer: ministrstvo za poljedelstvo in vode, ministrstvo za socialno politiko in ministrstvo za narodno zdravje v eno samo ministrstvo — ministrstvo za narodno gospodarstvo. Ministrstvo za agrarno reformo bo sploh likvidirano, delo tega ministrstva, v kolikor ga bo sploh kaj, pa bo izvrševalo novo ministrstvo za narodno gospodarstvo. Razen tega bodo ukinjena še nekatera ministrstva, razširila pa se bo zlasti kompetenca ministrstva za trgovino in industrijo. Seveda bo v zvezi s temi reformami o vrhovni državni upravi odpadlo iz vlade tudi nekaj ministrov.

Uradniški zakon še ni na vrsti

Belgrad, 24. febr. (Tel. »Slov. listu«.) V časopisju kakor tudi v javnosti se je skoro mesec dni trdilo, da bo novi uradniški zakon kmalu gotov. Nekateri listi so celo vedeli poročati posameznosti in bistvene spremembe nasproti prejšnjemu uradniškemu zakonu. Mnogi so celo pisali o komisiji, ki da je postavljena in ki da je izvršila svoje delo. Vaš dopisnik je danes v pravosodnem ministrstvu zvedel in lahko avtentično potrdi, da se na uradniškem zakonu sploh ne dela, da ni sestavljena še nobena komisija in da je cela stvar v najprimitivnejših začetkih. Uradniško vprašanje in vprašanje uradniškega zakona se torej šele v začetku proučuje. Težko verjetno je, da bi se v kratkem sestavila komisija. Še težje, da bi bil to eden izmed zakonov, ki bi prišli med prvimi dnevnimi red. Vest, da se pripravljajo in da se že gotovo spremembe uradniškega zakona so torej tendenciozne in imajo gotov namen.

Kongres stavbenikov

Belgrad, 24. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Danes se je v Belgradu vršil kongres Zveze društev jugoslovanskih stavbenikov. S kongresa se je kralju poslal udanostni brzojav. Trgovinsko ministrstvo prosi, da čimprej predloži obrtni zakon. Na gradbenega ministra apelirajo, da se z novimi stavbenim zakonom ne stavlja na dnevni red osebna vprašanja, ki bi se tikala njihovih interesov. Danes se je istočasno vršil občni zbor Zveze jugoslov. arhitektov in inženjerov.

Odkrita beseda o uradniškem vprašanju

Kakor mnogo drugih vprašanj, tako obstoji pravzaprav tudi uradniško vprašanje vsen deset let, odkar živimo v svoji državi. Poskusov, da bi bilo to vprašanje rešeno, je bilo mnogo in dobili smo celo uradniški zakon, ali vprašanje vseeno ni bilo rešeno niti do danes.

In tudi ni moglo biti rešeno, ker se je čisto napako reševalo. Dejansko se je pri nas reševalo to vprašanje vedno le na ta način: Pred vsakimi volitvami je postalo uradniško vprašanje aktualno, ker so pač tudi uradniki imeli »kuglice«. Takrat so vse stranke uradnikom obljubovale vse mogoče in tudi nemogoče stvari. Ko so pa volitve minile, so minile tudi obljube, le peke besede o velikem pomenu uradništva so ostale. Jasno pa je, da se samo z lepimi besedami ne more rešiti uradniško vprašanje in zato je tudi oslono neredeno. Položaj uradnika pa se je med tem le slabšal, za kar je več vzrokov.

Glavni vzrok je bil v tem, da je bilo državno gospodarstvo silno slabo. Kjer se slabo gospodari, tam pa ni denarja in ga tudi biti ne more. Posledica tega je bila, da vlada tudi pri najbolj volji ni mogla usrečiti tudi najbolj upravičenim uradniškim zahtevam, ker kratkoma ni imela denarja. Bila je že velika pridobitev, da so uradniki dobili vsaj polovico delžnih razlik. Tako žalostne so bile razmere, da velik del uradništva sploh ni mogel verjeti, da pride v resnici do izplačila razlik. Pa ti neverni Tomaži so doživeli prijetno iznenadenje, ker je prejšnja vlada držala svojo obljubo, sedanja pa jo tudi izpolnila. Prva obljuba izpolnjena! Bila je to prva velika pridobitev, obenem pa tudi prvi vesel znak, da se je pričelo v državi vendar malo bolj gospodariti, ker je bilo nekaj denarja tudi za uradnike. Preje so bili pri takih stvarih uradniki navadno čisto zaznani. Morala iz vsega pa je, da je uradnik v največji meri zainteresiran na tem, da je državno gospodarstvo dobro, ker samo prosperujoča podjetja morejo tudi dobro plačevati svoje nameščence.

Da bo državno gospodarstvo dobro, pa je žal, le v manjši meri odvisno od uradništva, kaj vse odvisi od onih, ki komandirajo. Komandirale pa so stranke in skupščina. Čisto odveč je govoriti o tem, kako so ti komandirali, ker pove rezultat njih komande zadosti. Čeprav so stranke v zelo veliki meri krive slabega gospodarstva v državi, pa vendar niso samo stranke krive, temveč tudi vsa javnost.

Ce bi vladal v javnosti oni duh, ko nekaj, ki je bilo samoposebi umevno, da mora biti uprava čista, »saubere« bi dejal Nemec, bi se pač ne mogli goditi oni škandali, kakor so se godili. Še manj pa bi se moglo dogajati, da so oslali vsi krivci tudi najbolj umazanih afer nekaznovani. Vojna je ubila čut snažnosti in zato je padala uprava in dokler ne bomo vsi, pa brez izjeme gledali na to, da zopet ta duh zavladala, tako dolgo tudi ne bo uprava na višku.

In potem pride še tretje zlo — partizanstvo. Zaradi stranke se je oproščal vsak greh in mnogi so celo iz idealizma delali tako. V lastnih vrstah se ni nikdar napravil red in posledica tega je bila, da je oslala umazanost povsodi. In je bilo treba, da so se tudi nekateri uradniki tako zelo eksponirali za stranke?

Ce je uprava slaba, potem izgubi avtoriteto. Če izgubi avtoriteto vlada, izgube ugled tudi vsi njeni nameščenci. Tudi v tem je del vzroka, da se uradniško vprašanje ni rešeno.

Ali rešiti ga je treba, že iz snažnostnega čuta. Vsakega dobrega gospodarja mora biti vendar sram, če ni uredil svojih odnošajev s svojim uslužbencom. Seveda ne more tega storiti gospodar, ki je moral prevzeti čisto zanemarjeno dediščino, dokler te dediščine ne uredi. Zato dobro razumemo, če sedanja vlada ne more kar čez noč rešiti vprašanje, ki se deset let zanemarljavo. Mora pač uajpreje urediti dediščino!

Uradniško vprašanje pa je treba rešiti še iz enega razloga, ki je za nas najvažnejši. Uradniško vprašanje je vprašanje slovenske inteligence. Če izločite iz slovenskega naroda uradnike in javne nameščence, ste izločili iz njega slovensko inteligenco. Zato je slovenski narod direktno zainteresiran na tem, da je uradniško vprašanje čim preje in čim boljše rešeno. Vsako povišanje uradniških plač je dejansko povišanje slovenskega premoženja. V kulturnem pogledu pa je to še mnogo važnejše.

Ureditev uradniškega vprašanja pomeni naravnost vstajenje slovenske knjige in prospanje vse naše kulture. In na to resnico ne smemo pozabiti nikoli! Zakaj ta je najvažnejša!

Vsi drugi problemi, ko prevrednotenje dela, hipertrofija uradništva in slično, pa so le stranskega pomena, ki odpadejo, oziroma bodo nični sami od sebe, ko bo urejeno glavno vprašanje: kako omogočiti uradniku, da postane uprava res dobra in da prevlada na vsej črni snažnosti čut. To pa ni odvisno te od uradnika, temveč od vseh nas in danes je množnost tu, da delamo vsi v tem pravcu.

Ni uradniško vprašanje zadeva samo uradništva, temveč vse javnosti in vsega naroda in slovenskega še prav posebej!

Drzen čin alzaških fašistov

Posl. Daladier-a ujeli, da je zamudil shod

Strasbourg, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Predsednik francoske radikalne stranke poslanec Daladier, ki se je pri zadnjem zasedanju radi težkega položaja Poincaréjevega kabineta večkrat imenoval kot bodoči ministriki predsednik, je danes v Alzaciji doživel nenavaden dogodek. Imel bi davi priti v Strasbourg, kjer je imela radikalna stranka svoj občni zbor. Daladier pa ni prišel na shod, kjer bi imel govoriti, in tudi na banket ga ni bilo. Šele ob poldveh popoldne se je prikazal brez sape. Zgodilo se je sledeče: Alzacijski fašisti so na kolodvoru v Zabernu Daladiera ujeli, spravili v avtomobil in ga odpeljali v samotni kraj. Ravnali so z njim zelo vljudno, v pogajanja pa se niso spustili. Šele čez dalj časa so ga izpustili v samotni vasi ob Renu. Mral je potovati peš in še po dolgem času je dosegel končno postajo električne železnice, kjer je potem čakal na vlak. Daladier je zadevo smatral s humeristične strani. Na shodu je govorilo več voditeljev radikalov, ki so vsi zahtevali, da se na polju verskega in šolskega pouka uvede laična zakonodaja.

Boj med socialisti in komunisti v Celovcu

Celovec, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Včeraj so narodni socialisti priredili shod v neki gostilni, na katerega je prišlo tudi mnogo komunistov. Med pristaši obeh skupin je prišlo do spopadov, med katerimi so se bili s stekleni-

cam in stoli. Policija je napravila mir in potisnila komuniste iz dvorane. Tri osebe so ranjene prepeljali v bolnico. Gostilniško opravilo so razbili. Ko so pregnali komuniste, se je shod vršil dalje.

Železniški promet se zboljšuje

Na ozemlju ljubljanskega ravnateljstva v redu

Belgrad, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Promet se zboljšuje. Glede položaja na železnicah je ministristvo izdalo to-le obvestilo:

Proga Zaječar—Paračin je še zametena. Dela na čiščenju se nadaljujejo, vendar pa ni upanja, da bi se mogel promet v toku jutrišnjega dneva vzpostaviti. Med Gostivarjem in Ohridom je tudi promet prekinjen. Danes popoldne so čistili progo Batajnica—Boljevi. Popoldne se je vzpostavil redni promet.

V območju beogradskega ravnateljstva je temperatura nad ničlo. V Skoplju je celo plus 11. Vreme je povsod lepo. Sneg se topi. V subotičkem ravnateljstvu je promet na vseh progah normalen. Vlaki sicer prihajajo z malenkostnimi zamudami. Temperatura plus 4.

V zagrebškem ravnateljstvu je položaj tale: Proga Ogulin—Split se je deloma očistila. Prehodna je proga Ogulin—Gospič. Nižje razsajajo viharji in se rušijo plazovi. Med Plazkim in Liškimi Jesenicami se je vsul plaz, ki je zasul 800 m proge v višini 9 m. Pri Sinju je proga očistena. Drugače pa je na ostalih progah zagrebškega ravnateljstva promet vzpo-

stavljen. V Ogulinu je temperatura plus 8, Gospič — 10.

Proga Sarajevo—Mostar je v prometu, razen med Ivanom in Raštelico, kjer razsaja hud vihar, ki dela zamete. Med Braco in Brantuko so plazovi zasuli progo. Vendar se je promet prekinil samo za nekaj ur. Temperatura — 16.

Na ozemlju ljubljanskega železn. ravnateljstva je promet v redu.

Sneg se topi

Zagreb, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Tekom današnjega dne je zavladalo v Zagrebu zelo toplo vreme. Toplomer je narasel do 18 stopinj nad ničlo. Po mestu se je topil sneg in po mestu so nastale velike mlakuže, ker kanali niso očisti. Iz province se javlja, da so na liški in sušaški progi tudi nastale spremembe in se sneg topi v velikih množinah. Med Suškom in Reko je zopet odprt železniški promet, dočim so na liški progi radi južnega vremena nastale nove nepravilne in promet še ne bo tako kmalu vzpostavljen.

Mariborska nedelja

Prozična razmišljanja na praznik sv. Matije — ledorazbijalec. — V znamenju jubilejno smuške tekme ISSK Maribora ter mnogoštevilnih občnih zborov. — Potem pa še nekaj o tem in onem.

Tista stara vremenska napoved o sv. Matiji je topot obveljala. Oblačnost je sicer kazala ob 7. uri popoldne 10, pa se je proti popoldnevu znižala na 5—6. Maksimum je od predvečernjega — 22,5 zlezel za celih 10 stopinj višje t. j. na — 12,5. Ob 7. popoldne je kazal toplomer jedva — 7,7, med 12. in 13. uro pa se je živo srebro dvignilo na + 6 do + 7. Obenem pa je zapihljal v jutranjih urah rahel vzhodnik. V popoldanskih urah so se nekatere prisojnejše ulice malodane zmlakužile in zamočvirile. Če pojde po sreči, bodo kaj kmalu skopnele ogromne množine snega, nagromadene ob uličnih straneh in po raznih trgih. »Bog ga je dal, Bog ga bo vzel« — tako zadržuje po svoječasnem dr. Tavčarjevem vzgledu naša mariborska občinska uprava. In zakaj bi se neki ne obistinilo. Za dr. Tavčarjevega županovanja v Ljubljani se je vselej; zdaj je Maribor na vrsti. Denar pa se bo lahko uporabil v socialnoskrbne in druge svrhe. In pomagal je tudi sv. Matija...

Mariborski sportni svet je imel danes zopet svojo senzacijo. Na jubilejno smuško tekmo ISSK Maribora je prispel tudi inž. Janko Janša. In to je pobudilo Mariborčane, da so v še večjem številu brzeli takoj po 12. uri mimo Treh ribnikov proti »Lovcu«, kjer se je ob 13. uri vršil start tekmovalcev. Kako se je borba za nagrade in diplome izbojevala, poročamo v sporjem delu lista.

Gospodje, ki vodijo odlično besedo v častitljivem poslopu na voglu Slomškovega trga in Ulice 10. oktobra, pa niso vedeli danes ničesar povedati. Pustilo je zavladala v policijski kroniki. Odkar odčepeva v luknji zloglasna latinska vlomilska petorica, imajo mariborske trgovine ter druga podjetja mir. Izvedenci ter strokovnjaki pravijo, da tega grešnega rodu letos iz tujine v Maribor ni bilo in sicer radi — hude zime; na drugi strani pa gre vsaj navidezno spokornišvo mariborskih s slabšo vestjo in grešnimi navadami obteženih poučkarjev boja na račun socialnoskrbne in naprav ter ustanov mesne občine. In tako se mora to vseobče spokornišvo poznati tudi v hudo skročenih in stanjšanih mariborskih nedeljskih policijskih spisov. V celoti sta se preselila danes v sobane hotela »Graf« neki France R., ker se je bil vse preveč nasrkal rujnega vinča in postal nato bojeviti ter izzivalen; družbo pa je delala Francinu Lojzika P., ker je v ponoči uri sumljivo stikala po mariborskih ulicah. Prijav je bilo komaj 14; tičejo se običajnih prestopkov.

V parku pa bi se danes kmalu pripetila večja nesreča. Nekaj šolarčkov in obrtniških vajencev je šlo na — vrano. Dvaletni Pen-

ček je imel pri sebi flobertovko; pomeri in sproži. Pepček pa je bil slab strelec in je zadel tovariša Lojzika P. v desni komolec. Lojzika so prepeljali v bolnico. To je sedaj že drugi slučaj takšne nesreče. S. rariše opozarjamo, da posvečajo nadzorstvu nad svojimi otroci več brige in pozornosti.

Na drugi strani pa je poteklo danes mariborsko življenje v znamenju mnogoštevilnih občnih zborov. Ob 9. uri so pričeli zborovati v dvorani Zadrugne gospodarske banke vojni invalidi; v mali dvorani Narodnega doma se je ob pol 10. uri vršil redni občni zbor okrožne skupine drž. nameščencev in vpokojencev v Mariboru, nato pa istotam občni zbor »Samopomoči« državnih nameščencev in vpokojencev mariborske oblasti; ob desetih so se zbrali pri »Halbwidnu« k običnemu zboru vpokojeni častniki in vojaški uradniki; ob 16. uri je prišel v dvorani Zadrugne gospodarske banke, ki je bila nabit polna, občni zbor izredno poštvalno delujoče Kršč. ženske zveze, ob pol 12. uri pa v Omladinskem domu redni občni zbor Poselske zveze. Tako je praznik sv. Matije postal tudi v analih mariborskega društvenega življenja znamenit in važen.

Iz Sv. Janža pri Zibiki smo prejeli poročilo o novi nesreči. Posestnik Franc Stoklas iz Sv. Janža se je bil namreč podal po opravkih v Loko pri Zusmu. Zvečer se je vračal domov. Na potu proti domu je iz strmine zdrknil ogromen plaz, ki ga je čisto zasul. Šele naslednje jutro so ljudje opazili preko ceste ogromen plaz ter začeli z zli slutnji odkopavati. Po dolgotrajnem delu so izkopali mrtlice.

Zagrebške vesti

Zagreb, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Šolski pouk, ki je bil ustavljen zaradi mraza, se jutri zopet odpre v večini srednjih šol. Na ljudskih šolah pa se pouk še ne bo pričel in se bo dan otvoritve določil pozneje.

Zagreb, 24. febr. (Tel. »Sl. listu«.) Kakor znano, je predsednik trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu Vladimir Arko 16. jan. podal demisijo kot predsednik. V Zagrebu so se širile vesti, da je trgovski minister njegovo demisijo sprejel. Doznava se pa, da o njegovi demisiji dosedaj še ni bilo nobenega sklepa.

Dunajska vremenska napoved. V severnih Alpah oblačno, nižja temperatura in sneg. V južnih Alpah bo začasno postalo še toplejše. Na vzhodnem robu Alp bo po kratkem toplem vremenu temperatura zopet padla. Najprej bo deževalo, potem pa bo začel padati sneg.

Manjšinsko vprašanje vedno bolj v ospredju

Paris, 24. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Predsednik francoske lige za človeška prava prof. Viktor Basch je danes v »Volontec« v daljšem članku govori o manjšinskem vprašanju. Najprej ugotavlja, da se mora manjšinski problem, ki je splošnega značaja, obravnavati ločeno od problema nemško-poljskih odnošajev. Nastop dr. Stiresemanna in Zaleskega na zadnjem zasedanju Sveta Društva narodov je bil neoportun, kakor tudi neroden. Če je Zaleski smatral za potrebno, tako hudo oboževati Nemčijo, se ne sme pozabiti, kako postopa Poljela proti drugim manjšinam, ki niso zavarovane po mednarodnih pogodbah. Dr. Stiresemann pa ni upravičen v splošnem govoriti za manjšine, ker misli pri tem samo na Nemce. Nato Viktor Basch sam ugotavlja, da Društvo narodov dosedaj nikakor ni splošno svoje naloge, varovati manjšine. Temu so krive samo metode, po katerih se postopa. Manjšine, ki se sedaj pritožujejo pri Društvu narodov radi postopanja z njimi, ne dobijo nobenih obvestil o svojih pritožbah. V splošnem se te pritožbe niti ne rešujejo. Te razmere je mogoče odpraviti samo na ta način, da se ustanovi v Ženevi stalna manjšinska komisija po vzoru stalne mandatske komisije. Taki posebni komisiji bi se potem lahko naložila naloga, da proučava vse pritožbe in po potrebi vpliva na posamezne vlade.

Sveti Matija — led razbija

Stara modrost naših kmetijskih vremen-skih napovedi se je včeraj sijažno izkazala. Sveti Matija se ni zmenil za vse druge napovedi, češ, da prihaja zopet nov val mraza, temveč se je ravnal točno po sklepu in veri našega kmeta in ravno na dan svojega godu prišel energično razbijati led. Sicer so časopisi nekaj pisali, da se mraza vreme spremeni, ker je zrak v višini že topel, toda, da bo šlo tako naglo, tega ni pričakoval nihče. Še v soboto popoldne ni nič kazalo, da bomo v nedeljo hodili mesto po zamrzlem, zledenem snegu, po brzci in lužah. Ali proti večeru je soliden ljubljanski mešanec že uganil: »Južno bo! Ze voham nekaj v zraku in z mojih revmatizmom tudi ni v redu!« Ko so se v nočnih urah časnikarji odpravljali z dela na ceste, skrbno se zavijaje v suknje, jim je mesto ostrega mraza zapihal v obraz topel veter in tedaj so vedeli tudi oni: »Južno je že tu! Hvala ti, sv. Matija!«

V nedeljo samo pa je Ljubljana nudila kar čez noč spremenjeno sliko. Poprej so ljudje kar bežali, vsak po svojih opravkih, in gledali, da pridejo čimprej v toplo zavejo, včeraj pa so že komedno postajali po ulicah, se počasi šetali in celo kadili, kar so poprej delali le najbolj zakrtnjeni prijatelji tobaka. Ljubljanska promenada je včeraj popoldne in v večernih urah nudila po več zadnjih nedeljah mnogo živahnejšo sliko. Že so se pojavili tudi prvi parčki in zaljubljeno šepetali o pomladi, ki pride.

Zivo srebro se je v termometrih čudno raztegnilo in doseglo popoldne pet stopinj nad ničlo, proti večeru pa je še krepko vztrajalo na plus štiri. Koliko časa je že od tega, kar so časopisi zadnjič pisali o temperaturi nad ničlo!

Ljubljana je zelo narasla in snežne mase, navozone na njene bregove, so naglo kopnele. Po ulicah ni bilo varno hoditi. Z vseh streh je teklo in pljusalo na tla. Ljudje so se radi tega previdno izogibali hodnikov in je ubirali kar sredi ceste, previdno se izogibajoč slapovom z levih in desnih streh. Vsa ljubljanska tla so se na mah spremenila v eno samo veliko lužo. Kdor si je poprej preskrbel galeče, ta se je sedaj smejal onim, ki jih niso imeli.

Upajmo, da bo južno vreme trajalo vsaj toliko časa, da skopni ves sneg in da se brozga na ulicah posuši.

Uradniške spremembe

Belgrad, 24. febr. (Tel. »Slov. listu«.) S kraljevim ukazom in na predlog zunanjega ministra so premeščeni ti-le diplomatski uradniki: dr. Ivan Perne, tajnik berlinskega poslanštva, v Belgrad; Sreten Stojković, tajnik bernskega poslanštva, in Stojan Gavrilović, tajnik bernskega poslanštva, v ministrstvo v Belgrad; dunajski konzul Teofil Čurovič na konzulat na Reki; tajnik Vojislav Marković na konzulat na Dunaju; podkonzul na Reki Nikola Nedič je poklican v ministristvo v Belgrad.

Prosvetno ministristvo je dovolilo profesorju dr. Pavlu Brežniku, rečentu pri prosvetnem oddelku v Ljubljani, trimesčni dopust za studijsko poiovanje. Dr. Brežnik je stipendist Carnegiejeve ustanove. Odpotoval bo v Ameriko. — Na gimnazijo v Maribor je premeščen Sanko Sila v Murski Soboti. — Profesor Osana je podpredsednik komisije za stenografijo.

V višjo skupino so pomaknjeni: Franc Dolžan, Ernest Tomec, Anton Sovrè in ravnatelj učiteljskega v Kastvu Josip Ribarič.

Dr. Hinko Lučovnik in Josip Černe, pravna pripravnika pri deželni sodišču v Ljubljani, sta potrjena za stalna ter pomaknjena v 8. L.

Sport

JUBILEJNE SMUŠKE TEKME I. SSK MARIBORA.

Včeraj so se vršile smuške tekme, ki jih je priredil SK Maribor v okviru proslave svoje 10 letnice. Krasno vreme je bilo kakor nalašč za smuško tekmo. Na cilju se je zbralo okoli 1000 ljudi, kar je za Maribor rekordno število. Proga je bila tako izpeljana, da je bilo s cilja omogočeno opazovati potek tekme.

Arangement je bil brezhiben, grajati bi pa bilo nediscipliniranost prisotnega občinstva. Po končanih tekmah so se razglasili rezultati v Grajski kleti.

Predsednik kluba g. Toman je po po-
pravu gostov razglasil rezultate.

V teku za prvenstvo kluba je zmagal Vez-
lak Viljem v času 1:47:04 pred Štepicem Mil-
kom in Simončičem Ludvikom.

V teku seniorjev na 18 km je startalo 18
tekmovalcev, od katerih je 6 izstopilo. Doseže-
ni so naslednji rezultati: 1. Dolinšek Mirko
(SPD) v času 1:35:36%. 2. Ing. Janko Janša
(SK Ilirija). 3. Dolinšek Pavel (SPD).

Juniorji so na isti progi startali. tekmoval-
cev 16, 3 izstopili. 1. Kežuh Boris (SPD). 2. Jo-
že Janžekovič (SK Maribor). 3. Macun Alojz
(SK Maribor).

Naraščaj od 10 do 16 let je tekmoval na
6 km dolgi progi. Startalo je 24 tekmovalcev,
4 pa so izstopili.

1. Fregel Franjo (SPD) v času 54:09;
2. Šapin Boris. 3. Muršič Ljubo.

Deca do 10 let je vozila progo 800 metrov,
startalo je 7 dečkov: 1. Gajšek Derči (SPD) v
času 7:42. 2. Škapin Vaso (SK Maribor).
3. Durjava Osto.

Kot izključna točka so nastopili Old boy,
dame in gospodje, na 6 km dolgi progi. Star-
talo je 8 gospodov in starosti nad 34 let.

1. Šešerko (SK Maribor) v času 59:36.
2. Reš Maks (SPD). 3. Pič Karel (SPD).

Na isti progi so startale 4 dame. 1. Pič
Kristana (SPD) v času 1:03:29. 2. Dolinšek
Roza (SPD). 3. Dolinšek Tončka (SPD).

Zmagovalci in prvoplasirani so prejeli
lična spominska darila.

Propagandne mladinske drsne tekme S. K. Ilirije.

To je bilo zopet vrvenja med mladimi te-
kmovalci na drsališču SK Ilirije. Tudi včerajš-
nja tekma je prinesla zaželen uspeh. Od tek-
movalcev prošle nedelje smo na startu opazili
obedve Severjevi, ki sta osvojili prvi mesti v
obeh skupinah. Jelka Severjeva je bila v pro-
stem drsanju danes precej slabša kakor proš-
lo nedeljo. V skupini moške mladine je pa prvo
mesto odločilo večje število točk iz obveznega
drsanja. Tekem se je udeležilo 19 tekmovalcev.

Končni placement je sledeč: I. skupina do
11 let. Moška deca: 4 tekmovalci. 1. Dekleva
Maks. 2. Wisiak Janko. 3. Gorec Mitja.

Zenska deca: 7 tekmovalk. 1. Sever Blaž-
ka. 2. Grintal Marica. 3. Sark Lenčka. 4. Škerlj
Danijela.

II. skupina od 12 do 15 let: Moška mladina:
5 tekmovalcev. 1. Gogala Jože. 2. Mlakar Mi-
lan. 3. Grintal Josip. 4. Kogovšek Boris.

Zenska mladina: 3 tekmovalke. 1. Sever
Jelka. 2. Lapsajne Cvetka. 3. Bradáč Zofka.

—o—

Dunaj Radi zasneženih igrišč so bile
razen dveh vse tekme odpovedane. Tekmam
je prisostvovalo 6000 gledalcev.

Admira: Slovan 7:1 (2:1).

W. S. C.: Wacker 2:1 (1:1).

Semmering, 24. febr. (Tel. »Sl. L.«) Danes
je bila velika mednarodna smuška tekma ob
zelo lepem vremenu, katere se je udeležilo
5000 gledalcev in mnogo zastopnikov oblasti.
Starta se je udeležilo 86 skakalcev. Zmagov-
valec je bil Norvežan Alf Anderson, ki je
skočil 53 in 52 metrov. Pri tekmovalstvu mo-
štev so bili prvi zmagovalci Turinžani, drugi
in tretji pa Tiroli.

Med tednom

V »Union«-ovi ogrevalnici — obligatna
taksa 4 dinarje, po 11. uri zvečer pa nekaj več,
zlasti okoli prvega — sem našel ta teden
»bračno pravo«. Dolgo sem ogledoval in študi-
iral to zagonečno stvar. Brak — brak — kaj
je to? Po dolgem povpraševanju so mi ljudje,
ki se razumejo na postave, povedali, da je
»bračno pravo« stvar, ki je zelo važna za ože-
njene (omožene) ljudi, torej za tiste, ki žive
v zakonu. Za te ljudi veljajo posebne po-
stave, vse te postave pa so ali šele bodo zbra-
ne v posebni knjigi, ki bo imela naslov »brač-
no pravo«.

Tako so mi povedali učeni ljudje. Jaz pa
sem njihove učene besede vseeno dejal na
svoje tehnično, čeprav učenim ljudem sicer vse
prav rad verjamem. Pri tehtanju sem se spom-
nil na Prešerna, ki pravi, da »so v domačih
čezah utrjene postavne«. Spomnil sem
se tudi na tiste 3 goldinarje, ki sem jih v svo-
jih telesnih letih moral plačati na magistratu,
kjer me je bil odpeljal ob pozni nočni uri
stražnik v imenu postavne. Potem sem se
spomnil na fantovsko pesem dcma, kjer se
pravi, »kakor v zakonu midva sva živela«. Tudi
te besede sem razumel, ker smo včasih naj-
bolje razumeli to, kar je bilo prenovljeno, v

Ladji cesarja Kaligule

Rim, 22. februarja.

Približno 18 milj jugovzhodno od Rima
leži jezero Nemi, katero so stari Rimljani
imenovali zrcalo boginje Diane. Kakor zna-
mo, je Mussolini sklenil, da jezero osuši, da
se dakota ladji rimskega cesarja Kaligule
(vladal od l. 12—41 po Kr. rojstvu), ki sta
bili na dnu jezera ptopljeni. To ni prvi po-
izkus, da se ti dve ladji, ki ležita že nekako
1900 let pod vodo, dvigneta.

Ze pred 500 leti je kardinal Prospero
Colonna skušal s pomočjo tehničarja Leone Ba-
tista Alberti cesarski ladji dvigniti. Alberti
je zgradil splav, na katerem so bili stroji,
ki so spustili v jezero debele verige s kavlji.
Potapljači so kavlje pritrdili na ladji na dnu
jezera. Toda verige so se razirale in podjetje
se je ponesrečilo. To je bilo v letih 1431. do
1439.

Sto let pozneje se je spustil sloveči vojni
tehnik Francesco de Marchi na dno jezera v
potapljaškem zvonu, toda tudi ta poskus se
je ponesrečil. V potapljaškem zvonu je bilo
vloženo v okroglo odprtino konveksno steklo,
ki je delovalo kot leča in skozi katero je Mar-
chi videl obe ladji. Cenil ju je na preko 145
metrov dolžine. Toda mož se je zmotil, kajti
l. 1895. so potapljači, ki so se spustili na dno
in imeli priliko, ladji delj časa opazovati,
ladji precej natančno opisali.

Ena izmed ladij je dolga 60 metrov, dru-
ga 75, na vsak način še za naše čase lepa
dolžina, za ta ratne pa naravnost ogromna.
Kako sta globoki, pa se ne da presoditi, ker
sta se pogreznila že skro popolnoma v dno
in sta, izvzemši le še vrh, čisto zasuti od pes-
ka. Ograja krova je pozlačena, krova sama
sta flakcvana s perfirjem in bronaste levje
in volfje glave, ki so umešniško izdelane,
držijo v gobcu obroče za vrvi. Našli so tudi
na več krajih vdolbeno Kaligulovo ime.

Vprašuje se, čemu sta ladji bili. Domneva
se, da sta služili cesarju Kaliguli kot letovišče
in se med letno nesečo potopili ali pa ju
je Kaligula, ki se ju je v svoji znani perverz-

nosti naveličal, kakor se je naveličal žensk,
konj in psov, dal sam potopiti. Drugi pa pra-
vijo, da sta ladji bili v kakšni tajnostni zvezi
s češčeno boginjo Diane, ki je imela ob
jezeru slavno svetišče. Še danes stojijo ostan-
ki mogočnega zidu, ki je preko 200 metrov
dolg in 10 metrov visok. Nctri tega zidu se
danes nahaja vrt prekrasnih cvetic, ki se v
Nemiju gojijo in razprodajajo v Rimu ter slove
po celi Italiji. Diana je bila boginja gozdov,
lova in plodovitosti, h kateri so se zatečale
neplodovite in noseče žene, da jim pomaga.
Okoli Nemija so v tistih časih rasli nepredir-
ni gozdovi, po katerih so se sprehajali med-
vedje. Svetišče je čuval duhovnik, ki je bil
vedno oborožen, ker je bil običaj, da ga je oni
ki je bil določan za njegovega naslednika,
moral napasti in ubiti. Svetišče je bilo tako
bogat, da je cesar Avgust nekoč, ko je bila
državna blagajna prazna, dal tempel oropati.
Plošče iz pozlačene bronce so pokrivalo zu-
nanje stene svetišča. 13. avgusta vsakega leta
se je Diana praznovala s posebno svečanostjo
in po gozdovih so se vlekle dolge procesije
Rimljanov in Rimljanek, ki so nosile baklje.
Ta rat sta bili tudi bajni ladji cesarja Kali-
gule prekrasno razsvetljeni in na njih so se
vršile poganske orgije. Znano je, da sta bili
ladji tako razčrčno opremljeni, da so bili na
krovu, ki je bil poln cvetic, napravljeni tudi
vodometi.

Izsuševalna dela na jezeru izvršuje sedaj
pet podjetij, ki so se stavila italijenski vladi
brezplačno na razpolago. Marca 1928 so za-
čele delovati ogromne električne sesalce in
upali so, da bodo visoki kljun ladij videli po
preteku šestih mesecev. Dela pa tako počasi
napredujejo, da kljunov še danes ni videti.
Vendar pa je vodna gladina že močno padla.
Inženjerji so se obvezali, da bodo potem, ko
bosta ladji dvignjeni, vodo napeljali nazaj v
kotanjo. Ker le-ta sestoji iz najtrše lave in
bazalta, ni nobene nevarnosti, da bi se pri
tem zemlja udrla. Nemi bo zopet tako ljubeč,
kot je bil s svojimi gozdovi, sivomodrim je-
zerom in prekrasno floro.

Trafikanti zborujejo

Sinoči ob 5 se je vršil v restavracijskih pro-
storih hotela Lloyd v Ljubljani občni zbor Zdu-
ženja tobačnih trafikantov za Slovenijo.

Zborovanja sta se udeležila tudi zastopnika
zagrebškega društva tobačnih trafikantov gg. pred-
sednik Milakovič in tajnik Milan Vincek.

Predsednik ljubljanskega društva trafikantov
g. Beline je otvoril občni zbor in pozdravil vse
udeležence. V svojem poročilu je med drugim
omenil, da sta v preteklem letu umrli člana Ju-
van in Šatler. Na predlog g. Beline je bil nato
soglasno izvoljen za predsednika zborovanja g.
Milakovič, delegat iz Zagreba.

Preden so prešli na dnevni red, so bile spre-
jete brzojavke, ki naj jih občni zbor odpošlje Nj.
Vel. kraju, dr. F. Ježu, bivšemu poslancu Francu
Zebotu, trafikantu A. Goležu v Mariboru in tvor-
nici »Golube« v Zagrebu.

Predsednik poroča.

Predsednik g. Beline navaja, da je odbor re-
šil finančno stanje društva s tem, da je sklenil
ugodno pogodbo s tovarno cigaretnega papirja
»Golube« v Zagrebu. Enako naklonjenost društvu
je pokazala tudi tvrdka Tičar v Ljubljani.

Predsednik v toplih besedah naglašala zasluge
gg. dr. Ježa, Fr. Zebota in Ant. Goleža, ki so izpo-
slovali, da so tobačni trafikanti dobili nazaj 1%
prodajne provizije. Tako imajo sedaj matoprodaj-
alci tobačnih izdelkov zopet 5% prodajno provi-
zijo. Predsednik hvaležno omenja tudi vzajemno
delovanje s hrvaškimi trafikanti. Izraža željo, da
bi se končno tudi srbski trafikanti pridružili skup-
nim težnjam slovenskih in hrvaških trafikantov.
Nato je prečital resolucijo, ki jo objavi jutri
»Slovenec«.

Tajnik g. Peče navaja, da je od 5000 sloven-
skih trafikantov organiziranih samo 5%. Uspeh
intervencij društva pri obl. menepoški upravi je
bil večinoma poveljen. Od prod. je romanov, ki so
jo slovenski trafikanti prevzeli od zagrebške iz-
dajateljice, prejema društvo 5%.

Blagajnik g. Resnik poroča o stanju dru-
štvene blagajne. Med drugim pove, da je društvo
v preteklem letu prevzelo od prodaje znanih šun-
dromov v celem Din 163.45.

Preglednici računov gospe Sever in Velkavrh
izjavljata, da so blagajniške knjige v redu in pred-
lagata absolutorij blagajniku.

parlamentu so pa izdelovali gospodje poslanci
zakonske načrte, od katerih so mnogi na
veliko srečo mladih pravnikov zagledali luč
sveta šele tedaj, ko so svoje izpite že polčili
na mizo pred izpraševalno komisijo. Ampak
»brak« — kaj je to brak? Prešeren je bil
jurist in pesnik, pa braka ne pozna v svojih
pesmih. Zandarji in stražniki ga tudi ne po-
znajo, navadni ljudje pa tudi ne.

Tako me je ta nesrečni brak moril, dokler
nisem srečal slučajno na cesti samega pred-
sednika lovskega društva, ki mi je pojasnil, da
so braki posebne širte lovski cuki. Srce mi
je kar zavriskalo od veselja, ko sem to zve-
del, in na tihem sem začel blagoslavljati našo
novo, srečno dobo, ki ne štiti in varuje s po-
stavami in zakoni le ljudi, ampak hoče zašči-
titi tudi pse, pa ne samo kar tako na spl-šno,
ampak čisto specijalno, po rasah. Kakšna hu-
maniteta, kakšen napredek! Za zakonodavce
in juriste se odpira široko polje plodonosnega
dela, ker bo poleg prava za brake treba izde-
lati tudi še posebno pravo za mopse, za pinče,
za sultane in kakor se vsa tista četveronoga
družba s celimi in odsekanimi repi že imenuje.
Samo to me skrbi, če ne bodo morali dobe
pravnega študija podaljšati za kakšne štiri se-
mestre, da se bodo fantje temeljito spoznali
ne samo v »bračnem«, ampak tudi v »pinč-

jem«, v »mopsovskem« itd. pravu... »Es ist
schrecklich«, je rekla včasih naša stara hišna
cekrbnica.

* * *

No, ko smo že pri pravu, čeprav samo pri
pasjem, naj povem še nekaj, kar se tiče člo-
veškega prava.

Postava pravi, da mora vsak človek po-
stave poznati. Izgovor, da kdo postave ne po-
zna, ne drži pred sodniki. Od te postave, da
mora vsak državljan vse postave poznati, so
izvzeti menda samo otroci, za katere velja
samo očetova palica ali pa materina hunka.
Čim pa postane državljan »prišteven«, t. j. da
ga začno prištevati, seštevati in odštevati, velja
zanj postava, da mora vse postave poznati,
ergo, da jih tudi v resnici pozna.

Na drugi strani pa vzdržuje država, prav
tista država namreč, ki pravi v svojih posta-
vah, da vsak državljan vse postave pozna, celo
vrsto šol, kjer se mladi fantje uče postav!
Država dalje zahteva za celo vrsto svojih urad-
nikov še posebej, da se mrajo izkazati s po-
sebnimi spričevali, da postave p. znajo, čeprav
mora jo zgoraj omenjeni postavi itak vsi
državljan vse postave poznati! Nekaj tukač go-
tovo ni prav in ena ali pa druga določba mora
biti napačna, t. j. da spada ena ali pa druga

Najboljše radijske aparate

najnižje cene

naivečje plačilne ugodnosti

vam nudi

**Radijska postaja
Ljubljana**

**v svojem prodajnem oddelku
na Mladščevl ces. l 5.**

Telefon 3190

Telefon 3190.

njih trafikantskih koncesij. Pravi, naj gre v Be-
grad delegacija iz Slovenije in Hrvatske, da na
merodajnem mestu obrzloži svoje težnje. G. Be-
line meni, da ljubljanska društvena blagajna ne
znore takih stroškov.

Za člane člane društva so bili izvoljeni gg.:
Fr. Zebot, dr. Jež, A. Goleš in tvrdka »Golube«
v Zagrebu.

Plin ga je zadušil

V nedeljo jutraj so našli na Podrečjem
pri Domžalah v pos. dli mrtvega Petra Ke-
pica. Zvečer si je zakuril železno peč, zapri-
ce, ki odveja dim in šel nato spat. Ponoči
so iz peči uinajali plini, ki so ga začušili.
Kepic je bil star okoli 30 let in je bil priden
in delaven mladenič. Njegova smrt je vzbu-
dila splošno sočutje.

Ljubljana

100 ton sleškega premoga

je dobila mestna plinarja za prodajo privatnim
strankam. Premog je v kosih in se bo oddajal
že danes v ponedeljek popoldne. — Cena pre-
mogu je loco plinarja 80 Din za 100 kg. Na
dom se dostavi le najmanj 2000 kg in se zara-
čuna le običajna prevoznina.

Mestnemu magistratu. Ze teden dni je pro-
met po Kr. ževniški cesti vedno težavnejši in
prišlo je že do tega, da premečarji ne vozijo
več po ulici, ker je vožnja pretežka. Vljudno
prosimo zato mestni magistrat, da ta nedosta-
tek odpravi.

Nesreča na hodniku. Huda nezgoda je sno-
či zadela gospo Olgo Gorazdovo, ravnateljovo
soprogo. Na opolzkem tlaku pred filharmonič-
nim poslopjem se ji je spodrsnilo ter si je pri
padcu zlomila nogo. Prepeljali so jo z rešil-
nim avtom v bolnišnico.

Mestni pogrebni zavod.

Zalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je
naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Ivan Poljšak

posestnik, trgovec in hotelir

dne 24. t. m. po krajšem, mučnem trpljenju, previden s tolažili za umirajoče
boguudano preminul.

Blagega pokojnika prepeljemo iz Ljubljane na Jesenice, odkoder se vrši
pogreb v torek, dne 26. februarja 1929, ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti, Jesenice
št. 24, na farno pokopališče.

Jesenice, dne 24. februarja 1929.

Marija Poljšak, soproga. — Ivan, Franc, Mimi, Ljudmila in Sofija, otroci
in vse ostalo sorodstvo.

ne v človeško, ampak v »bračno« (= pasje)
pravo.

* * *

Pa naj bo še ena iz Ljubljane. Okoli velike
peči je sedela zelo pisana družba obrtnikov,
uradnikov in učenih mož. Kadili so cigarete,
cigare, fajfe in molče prisrkavali rdeče ali pa
belo vino. Videti pa je bilo, da vsem nekaj tiči
v grlu, ampak beseda ni šla prav na dan. To
je bilo namreč takrat, ko so ljudje zvedeli,
da je imenovan novi občinski svet.

Zato se je naša družba poslužila moderne
časnikarske metode, ki jo je bil pa zapisal že
ranjki France Prešeren, in je začela govoriti o
vremenu oziroma o zimi. Jedro razprave je
bilo vprašanje: Kaj je hušje, zima ali vročina?

Medri in učeni možje so začeli takoj s
težkimi argumenti dokazovati, koliko prenese
človek mraza in koliko vročine in dosledno
svojim argumentom so eni dokazovali, da je
hušji mraz, drugi pa, da je hušja vročina. Ta-
ko se je vlekla beseda vse do policijske ure,
ko se je iz prijetne dremavice prebudil spo-
štovan ljubljanski mešan in zehaje rešil to
težko vprašanje z besedami: »Meni se pa zdi,
da je pozimi mraz hušji, poleti pa vročina.«

S tem odgovorom je tudi meni jezik za-
vozel in zato končam.

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo.

10

Morje je postajalo čimdalje bolj nemirno. Oblaki so se bili spustili tako globoko, da obzorja ni bilo več videti, morje pa je bilo popolnoma pokrito od goste megle. Vrh tega je bilo močno razburkano. Da bi ladjo olajšali, so pometali v morje vso ropotijo in ruševine, ki jih je bil napravil top. Vihar sicer ni bil opasen, videti je bilo, da sploh ponehava, toda valovi so ostali visoki, kar je bilo znamenje, da je ladja plula nad nevarnim dnom. Ker je bila korveta radi svojih težkih poškodb malodane brezpomočen trup, so ji visoki valovi lahko prinesli pogibel.

Gacquoil je stal pokonci ob krmilu. Kaj ostane drugega mornarju, ko da ravnodušno sprejme usodo?

La Vieuville je stopil h krmarju. »Kje smo?« ga je vprašal. »V božjih rokah,« je odgovoril mož. Krmar je vedno vladar. On sme storiti in reči, kar hoče. Sicer so pa krmarji redkih besedi. Poročnik se je počasi oddaljil.

Nomesto krmilarja je dalo odgovor morje. Megle nad valovi so se pretrgale. Nebo je bilo sicer slej-

koprej gosto pokrito z oblaki, toda ti niso več legali na morje. Na vzhodu se je zasvetila blede luč, sivi dan; na zapadu pa je zahajala luna. Napram

obema svitlima pasovima so se odražale nepremične silhete: na zapadu tri visoke čeri, na vzhodu v jutranjem mraku osem jader v »zlonosnih, pravilno odmerjenih presledkih.

Za svojim hrbtom je imela korveta proslule čeri, imenovane Minquiers, pred seboj flotiljo francoskih križark. Na zapadu brodom, na vzhodu krvoprolitje. Nasproti čerem se ladja ni mogla braniti z ničemer kot s svojim preluknjanim trupom, razrahljanimi in raztrganimi vrvmi in majajočimi se jambori; za boj pa je bila pripravljena z osmimi topovi, ki so ostali od tridesetih, in s topničarji, od katerih so najboljši bili ubiti in pometani kot mrtva trupla v morje. K sigurni pogibli po čerem se je pridružil gotov konec v bitki: en sovražnik je pomagal drugemu.

Bilo je tiho kakor v grobu. Molčali so temni oblaki, molče so se valili valovi, le veter je sovražno piskal. Nič se ni premikalo na čerem, vse je bilo mirno na ladjah. Strašna tišina. Ali je bila to istina ali so bile to sanje na morju?

Grof Boisberthelot je polglasno dajal povelja poročniku La Vieuville, ki se je spustil v baterijski krov; potem je kapitan vzel daljnogled in stopil na zadnji del korvete h krmarju. Nameril je daljnogled proti zapadu na čeri, potem se je obrnil na vzhod, kjer se je kakor prikazen videla sovražna eskadra.

»To so Minquiers. Tam počiva veliki galeb s črnim hrbtom, kadar leti na Nizozemsko,« je dejal krmar, kakor da govori sam s seboj.

Kapitan je bil sešel ladje. Bilo jih je osem. V sredi je bil visok trikrovnik, admiralska ladja.

Kapitan je prašal krmarja:

»Ali poznate tiste ladje tam?«

»Seveda.«

»Kaj je to?«

»Eskadra.«

»Francoska?«

»Hudičeva!«

Kapitan, ki je še vedno držal daljnogled pred očmi, je po krajšem premolku nadaljeval:

»Dobre ladje. Jaz sem eni ali drugi tam že poveljeval.«

»Jaz jih vem na pamet,« je odvrnil Gacquoil.

»Prva je »Zlata obala,« je govoril sam s seboj kapitan, »linijska ladja, 120 topov; druga »Izkušena,«

fregata prvega razreda, 52 topov.« In zapisoval si je število topov sproti v beležnico. In tako je prepoznal eno za drugo: »Drijada, 40 topov; »Predrzi, 32 topov; »Richemont, enako; »Ateist, »Kalipso, »Osvajalec.«

Zdajci je prišel zopet na vrhni krov La Vieuville. »Chevalier,« mu je zaklical kapitan naproti, »vsega skupaj tristoosemdeset topov.«

»Dobro,« je odgovoril poročnik.

»Vi prihajate od pregleda, La Vieuville, koliko bojasposobnih kosov pa imamo mi?«

»Devet.«

»Dobro,« je dejal Boisberthelot.

Zdelo se je, da se osem močetečih ladij ne gane, toda postajale so počasi vedno večje.

La Vieuville je salutiral.

»Gospod kapitan, evo moj raport: Sidra dobra. Sidrski kolobarji trdni. Vrvi izvršne in predpisane dolžine. Municije obilo. Šest topničarjev mrtvih. Stoeninšestdeset strelcev na vsak top.«

»Ker jih imamo samo devet,« je zamrmral kapitan.

Potem je zopet z daljnogledom pregledal obzorje. Eskadra se je počasi približevala. Starinski topovi »Claymore« so imeli to prednost, da je troje mož zadostovalo za postrežbo, toda streljali so manj točno in niso nesli tako daleč kakor moderni topovi francoskih križark. Zato je bilo treba pustiti, da se francoske ladje približajo na strelsko daljavo lastnih topov.

Tiho je dajal kapitan potrebna povelja. Korveta je bila nesposobna tako za boj proti ljudem kakor proti valovom. Izvrševala je takorekoč samo svojo dolžnost. Matrozi so se oborožili, pri topovih je stalo strežno osobje pripravljeno, smodniška shramba je bila odprta, krov se je zavaroval proti puškinim strelom.

Potem so korveto zasidrali z vsemi šestimi sidri. Vseh devet še uporabnih topov so zvalili na eno stran sovražniku nasproti. Sovražna eskadra pa se je bila zvrstila v polkrogu, koječa tetivo so tvorile minquierske čeri. »Claymore« je bila v tem polkrogu zaprta in vrh tega priklenjena na lastna sidra; za hrbtom je imela skale, to se pravi — brodom. Obkrožajoče ladje so bile kakor tropa psov okoli merjasca — ne laja, toda kaže zobe.

»Ljudske knjižnice iz založništva Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: 25. zvezek: Hagiard, HČI CESARJA MONTEZUME, 32 Din. — 26. zvezek: STORŽEK IN NJEGOV BURKASTO ŽIVLJENJE, 14 Din. — 27. zvezek: FREJE OTROCI SOLNCA, 24 Din. — 28. zvezek: Hagiard, KLEOPATRA, 28 Din. — 29. zvezek: SAVINEK, IZPOD GOLICE, 30 Din. — 30. zvezek: Stenhiwicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din. — 31. zvezek: 40 Din.

Iz vladanja carice Katarine II.

Znana je zgodba o Potemkinovih vaseh. Ko je prišla carica Katarina II. na Krim, ji je hotel Potemkin pokazati, kako pod njegovo upravo sijajno napreduje Krim in je zato dal sezidati cela mesta iz kulis. Iz drugih krajev pa so nagnali kmete in meščane in tako pokazali Katarini prebivalstvo mest, ki jih bilo ni. Katarina, ki se je vozila skozi te kulise, pa je v vse to verjela in od tedaj so postale Potemkinove vasi nesmrtnice. Zaližbože pa vsa ta zgodba ni resnična in Potemkinove vasi so izmišljotina, dasi ne brez podlage. V resnici tudi ni mnogo manjkalo, da bi postala resnična. Celo tisti oči-vidci, ki so jo zanimali, pravijo, da bi kmalu postala resnična. Tako pravi knez de Ligne, ki je bil v Katarininem spremstvu in ki taji zgodbo o Potemkinovih vaseh, da se je carica peljala in da zato ni mogla videti, kaj so ji kazali. Zato si je mogla domisljati, da je videla mesto zgrajeno in tudi sezidano, čeprav »to mesto ni imelo cest, ceste nobenih hiš in hiše ne oken, streh in vrat.«

Če so Potemkinove vasi neresnične, pa so resnične razne druge anekdote, kako so carici Katarini prikivali resnico. Ko je prišla Katarina v Moskvo, so bili vsi berači in revni ljudje izgnani iz mesta. In tako je prišla Katarina do prepričanja, da v Rusiji ni ljudi, ki bi izgledali revno oblečeni in tako je tudi pisala svojemu znanstvenemu prijatelju Grimmu.

Kako je bil ustanovljen Jekaterinoslav.

Katarina, ali kakor izgovarjajo Rusi Jekaterina, je bila nepoboljšljiv optimist. Vedno je verjela samo v dobre stvari in njena okolica je znala to dobro izkoristiti. Zlasti Potemkin. Težko je reči, kaj naj bi človek na njem najbolj občudoval ali njegovo nenavadno aktivnost in plodno fantazijo ali neverjetno naivnost, ki se je nagiba na blaznost. Slično naivnost je imela tudi Katarina in možne so se ji zdele stvari, ki so mogoče le v pravljici.

V slavo Katarine naj bi se zgradilo mesto Jekaterinoslav. Po dveh mesecih je določen kraj, kjer naj mesto stoji in že prično graditi univerzo. Nobene hiše še, nobenega prebivalstva, ali univerza mora biti in mislili so celo,

da bodo univerzo obiskovali tudi tujci. Načrt mesta je bil naravnost grandiozen. 30 km dolgo naj bo mesto, ceste 200 čevljev široke, zgradi bi se imel botaničen vrt, ribnik, veličanska palača za Potemkina, kneza Tavride in druge palače. Dvanaest tovarov, cerkev, ki mora biti večja ko ona sv. Petra v Rimu, sploh vse v naj-večji meri. In rezultat?

Palača Potemkina je bila zgrajena in celo rastlinjak za ananas rastlino, drug za datelne in slične južne sadeže. Tudi tovarna za svilo je bila zgrajena in veljala je 240.000 rubljev, izdelala pa je v dveh letih celih 20 funtov svile! Vse drugo pa je ostalo v osnovi in Jekaterinoslav se je moral zadovoljiti z vlogo provinčne mesta.

* * *

Sploh se je pod Katarino ustanovilo zelo mnogo mest, ki so pozneje skoraj vsa imela precejšnjo važnost. Katarina sama se je ponašala, da je ustanovila 144 mest, da je po novem načinu ustanovil 29 gubernij. Bila je sploh Katarina zelo samozavestna in Grimmu je poslala celo bilanco svojega dela.

»29 gubernij, 144 mest, 30 pogodb in dogovorov, 78 zmag, 88 važnih zakonov in 123 odredb za narodov blagor, skupno 492 dejanj!«. Kdo bi ne bil ponosen!

Nekatera od teh so bila sicer silno po sreči. Tako zmaga pri Česmi. 1770 je bil imenovan za admirala Aleksej Orlov. Do takrat še nikdar ni videl ne morja ne mornarjev. — Po osmih dneh je prišel tako daleč, da je »spoznal, da vse brodovje ni vredno ficka. Moštvo da ni hotelo ali znalo delati vaj, oficirji niso znali povelj ali so jih pozabili. Ladje so nasedale ali pa zgubljale jadra. Lasje se je že človeku, če si to pogleda.

In vendar je par dni pozneje to brodovje čisto razbilo eno najlepših brodovij, kar so jih Turki kdajkoli imeli.

Tako je izvojeval lepi Aleksej zmago pri Česmi.

Smola Katarininoga policista.

Peter III. je odpravil strahotno tajno pi-

sarno, ki je deset in desetletja morila in dušila Rusijo. Katarina kot moderna vladarica ni seveda mogla obnoviti te pisarne. Polagoma pa si je pomagala na drug način in to institucijo pod drugim imenom čisto reorganizirala. Duša te institucije pa je bil Štefan Ivanovič Šeškovski. Ni imel sicer nobenega uradnega polnomočja in tudi nobenega vidnega znaka ni bilo za njegovo delo, toda njegove oči in roke so bile povsodi.

Delal je na čisto svojevrsten način. Nikogar ni aretirjal, nasprotno ga je uljudno povabil za mizo. Nihče se ni upal to povabilo odkloniti. Po obedu se je Šeškovski s svojim gostom prijazno razgovarjal v udobni in diskretni sobi in nihče ni nikdar izvedel, kako se je vršil pogovor. Poseben stol pa je bil rezerviran za gosta. Na prijazno povabilo gostitelja se je gost vsedel, nato pa je prišlo iznenadenje. Na rat je stol tesno zagrabil gosta, nato pa se začel pogrezati, dokler ni iz tal gledala samo njega glava. Nato pa so pričeli padati po spodnjem telesu gosta udarci brez pomišljanja. Rablji pri tem niso mogli spoznati gosta in tako je bilo preprečeno, da bi ljudje izvedeli, kako visoke osebe so bile deležne Šeškovskega pozornosti. Šeškovski se je za časa eksekucije vedno obrnil stran, kakor da ne ve, kaj se godi. Ko je bila eksekucija dovršena, se je zopet obrnil h gostu in se prijazno z njim razgovarjal, kakor da se ni nič zgodilo. Če treba, so tudi eksekucijo ponovili in tako je Šeškovski vedno izvedel vse.

Nekoč pa je imel sitno smolo. Neki mlad in zelo močan človek, ki je vedel, kaj ga čaka, je zagrabil Šeškovskega in ga posadil na stol. Seveda ni čakal, da je bila ceremonija končana, kak obraz pa je naredil Šeškovski, pa si lahko vsak sam misli.

Patentne divane,

spalne fotele, otomane modre v različnih vzorcih, kup e najceneje pri »apeniku FRA v JAGE«. Ljubljana, Sv. Petra nasip 11.

N roča te
»Slovenski list«

Firmato Cadorna

Za časa vojne, leta 1915, ko je bil maršal Cadorna na višku svoje slave, so očinski uradniki v Siciliji z začudenjem opazili, da skoro vsak kmet daje svojem novorojencu ime »Firmato«. Pošteni Sicilijanci so hoteli na ta način izkazati svoje spoštovanje do vrhovnega poveljnika italijanske vojske. Vsak drug možki je dobil ime »Firmato«. Občinski uradniki so se tega le naveličali in so vprašali kmete: »Zakaj dajete svojim otrokom ime »Firmato«, ko tega imena ne poznamo ne mi Italijani, ni drugi narodi.« Kmetje so začudeno pogledali uradnike in odvrnili: »Kako ga ne poznate? Kaj našemu generalu Cadorni ni ime Firmato? To je vendar njegovo krstno ime. Sicilijanci so namreč smatrali besedo »Firmato« za ime, saj so jo čitali pod vsakim vojnim poročilom: Firmato Cadorna. To pa se pravi: Podpisal Cadorna.

SAJDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ
K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Kako gospodarite najbolje?
Kako se zaščitite najuspešneje?

Ce ste član in obenem odjemalec pri
I. delavskem konzumnem društvu v Ljubljani r. t. o. z.

ki ima danes preko 10.000 rednih članov in 29 prodajalen po vsej Sloveniji Zadruga ima do danes sledeče oddelke: špecerijski, kolonialni, manu aktorni in galanterijski in je vsled tega v stanu ugostiti vsem željam in potrebam svojih članov.

Pisarna: Kongresni trg šte. 2.

Ustanovljena leta 1895

Kako si prihranite vsako leto
3% svojih izdatkov?

Telefon št. 2255, 2855

Osrednja vinarska zadruga

priporoča svojo vinsko klet

v Spodnji Šiški, Celovška cesta šte. 81, bivša Juvančičeva klet nasproti gostilne pri Zvezdi